

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΙΑ ΑΛΗΘΙΝΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ (της Ιωάννας Μουτσοπούλου)

✘ Συχνά λέγεται ότι δεν υπάρχουν πια πραγματικοί πολιτικοί, αλλά δεν κατανοούνται τα αίτια αυτού του γεγονότος και επιπλέον μπορεί να ενυπάρχουν σε αυτή τη διαπίστωση πλάνες ως προς το ποιος είναι μεγάλος ως πολιτικός.

Ένας μεγάλος πολιτικός είναι ένα πολύ σπάνιο φαινόμενο που δεν έχει σχέση με τη μιντιακή προβολή εικόνας ή με τη φανατική προσκόλληση σε ιδεολογίες και πρόσωπα. **Είναι ένας πολιτικός που μπορεί να ωθήσει τα πράγματα είτε στο μέλλον ως φίλος της ανθρωπότητας είτε στο παρελθόν ως εχθρός της.**

Αλλά θα μείνουμε στον πολιτικό ως φίλο της ανθρωπότητας που θα είναι το θέμα του σύντομου αυτού άρθρου.

Το σίγουρο είναι ότι το γεγονός αυτής της απουσίας πολιτικών είναι συναφές με την παρακμή της εποχής μας. Αλλά ακόμη και αυτό είναι ειπωμένο από όλες σχεδόν τις γενιές που θεωρούσαν πως οι νεότερες γενιές κατέστρεφαν το παλιό και ότι αυτό το παλιό ήταν καλύτερο. Όμως αυτό δεν ήταν αληθές. Υπό την κυριαρχία του φόβου του θανάτου κάθε τι παλιό και γνώριμο φαίνεται ασφαλέστερο και κάθε τι νεότερο επισφαλές και απορριπτέο. Και αυτό που φαίνεται σαν καταστροφή συχνά δεν είναι παρά η παρέλευση ενός πράγματος, όταν αυτό όπως είναι δεν έχει πια να προσφέρει στη ζωή τίποτε άλλο. Αν ο άνθρωπος είχε ξεπεράσει τον φόβο και την ιδιοτέλεια, αντί για την καταστροφή θα είχαμε απλώς μία χαρούμενη και ηθελημένη αλλαγή. Όταν όμως η αλλαγή γίνεται αθέλητα, τότε υπάρχει οδύνη.

Το πρόβλημα με τις αλλαγές είναι ότι, όταν παρέρχεται το ήδη εξαντλημένο παρελθόν, μπορεί και να μην υπάρχει ένα καλύτερο όραμα για το μέλλον ή μια προσδοκία για ένα τέτοιο όραμα. Το μέλλον όμως δεν πρέπει να διαπνέεται από τις δυνάμεις

καταστροφής, αλλά από δυνάμεις καλυτέρευσης και πνευματικής αναγέννησης του ανθρώπου. Για να υπερισχύσουν αυτές οι δυνάμεις, πρέπει και ο άνθρωπος να μεταμορφώσει τα κριτήρια της ζωής του και επομένως τα κίνητρά του προς το καλύτερο.

Η παρακμή καταλήγει σε κρίση και η εποχή μας είναι εποχή μείζονος κρίσης που θα οδηγήσει αναπόφευκτα σε αλλαγές – αν υπάρξει κόσμος! Αυτές οι εποχές των μεγάλων μεταβολών σαν τη σημερινή – που, όπως φαίνεται, είναι αναπόφευκτες – είναι γεμάτες ευκαιρίες αλλά και ταυτόχρονα πολύ επικίνδυνες, γιατί είναι πιθανόν ο άνθρωπος να θελήσει είτε να παραμείνει στο παρελθόν και να διατηρήσει τα παλιά του κριτήρια και συμπεριφορές είτε, αντιθέτως, να επιδεινώσει τα κριτήριά του. Στην πρώτη περίπτωση η καταστροφή είναι αναπόφευκτη, γιατί το παρελθόν λόγω ακριβώς της, διαπιστωμένης πια, οραματικής ελλειμματικότητάς του και των άλλων ατελειών του δεν θα έχει τη δύναμη να αντικρούσει την καταστροφή – εξάλλου, αν ήταν ακόμη ζωντανό, δεν θα είχε γίνει η καταστροφή. Στη δεύτερη περίπτωση ο κίνδυνος είναι προφανής, γιατί το μέλλον δεν μπορεί να συνίσταται από τα ίδια τα στοιχεία της παρακμής (και στην εποχή μας αποκαλύφθηκαν άφθονα τέτοια στοιχεία) όσο κι αν φαίνονται δεσπόζοντα. Αυτά τα αποκαλυπτόμενα αρνητικά στοιχεία ήταν εκείνα που ενυπήρχαν σε λανθάνουσα κατάσταση και απλώς αποκαλύφθηκαν όταν τα αποθέματα του πολιτισμού για οράματα εξαντλήθηκαν.

Τέτοιοι λόγοι βρίσκονται και πίσω από το ότι δεν υπάρχουν πια αληθινοί πολιτικοί. Η διακυβέρνηση είναι εξαιρετικά σημαντική για να μπορούν να την ασκήσουν άνθρωποι χωρίς όραμα ή με οράματα μόνον υλικής ανάπτυξης και μάλιστα μέσα σε έναν κόσμο που ακόμη επιζητεί τέτοιου είδους «ανάπτυξη». Οι αληθινοί πολιτικοί ήσαν πάντοτε πολύ σπάνιοι, όμως σε ορισμένες εποχές εκλείπουν εντελώς. Όχι γιατί δεν υπάρχουν τέτοιοι άνθρωποι μέσα στην κοινωνία, αλλά γιατί δεν υπάρχουν κριτήρια και θέληση στους πολίτες που να οδηγήσουν τόσο στην ανεύρεσή τους όσο και στην υποστήριξή τους, τη στιγμή μάλιστα που η κοινωνική κατάσταση είναι τόσο αρνητική και χαώδης που καθιστά

κάτι τέτοιο ακόμη πιο δύσκολο. Ωστόσο οι εποχές κρίσης είναι οι κατάλληλες για ανάδειξή τους.

Η ανυπαρξία αληθινών πολιτικών είναι εν συντομία αποτέλεσμα:

1) της απουσίας οράματος κατάλληλου για την εποχή που ζούμε. Οι άνθρωποι ακόμη αποζητούν πολιτικούς που θα τους βγάλουν από το οικονομικό αδιέξοδο και μόνον, αλλά αυτό είναι αδύνατον σήμερα, αν δεν συνδυαστεί με άλλες βαθύτερες αλλαγές, αυτές που θάναι αποτέλεσμα ενός οράματος περισσότερο πνευματικού, το οποίο βέβαια θα πρέπει να λάβει συγκεκριμένες μορφές στο πεδίο της πράξης. Κάθε άλλη προσδοκία είναι λανθασμένη και αδιέξοδη εκ των πραγμάτων, πέραν του ότι θα συνέχιζε αυτό το οποίο ήδη υπάρχει και είναι αποδεδειγμένα ανεπαρκές. Και όπως λέγεται «λαός χωρίς όραμα απόλλυται».

2) της απουσίας πολιτισμού, μια και πολιτισμός δεν είναι η τεχνολογία. Το δε γνωστικό υπόβαθρο με τη σφραγίδα εγκυρότητας της τυπικής παιδείας δεν αρκεί, για να προσδώσει τον χαρακτήρα πολιτισμού. Όπου τα τυπικά στοιχεία αυξάνονται είναι πιθανόν να χάνονται τα ουσιαστικά.

3) της απουσίας του ανθρώπου, μια απουσία όπου ο άνθρωπος ταυτίστηκε με το έχειν και την παροδικότητα.

Το ποια είναι η έννοια του οράματος, του πολιτισμού και το περιεχόμενο του έχειν και της παροδικότητας (για να μη μείνουν κενές λέξεις) πρέπει να το απαντήσει ο ίδιος και όχι κάποιος άλλος γι' αυτόν. Έχει τη δυνατότητα να το πετύχει και μόνον η συνήθεια της αποφυγής της ευθύνης τον ωθεί να μη το κάνει.

Ιωάννα Μουτσοπούλου, δικηγόρος

Μέλος της ΜΚΟ Σόλων

Πρώτη δημοσίευση: 13 Μαρτίου 2015

Φωτογραφία: [wikimedia.commons](https://commons.wikimedia.org/)

(solon.org.gr)